

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 3. год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

== 40 сот. ==

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

— „ВПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3., —

I. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На розказ Начальної Команди В. П. видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського письма — також і латинськими буквами. Розказови сьому повинуються тільки з конечности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного слова.

Побіда Українського Національного Союзу.

Гага, 5. грудня. Українська телеграфічна агенція доносить з Києва: Після завзятих боїв, підчас котрих один гетьманський полк перейшов на сторону військ Українського Національного Союзу, обсадили українські війська Київ. З руки українських військ попало 10.000 гетьманських людей. Їх інтернувано. Вся власть на Україні перейшла в руки Українського Національного Союзу.

50-літній ювілей „Просвіти“.

В неділю, 8. с. м. минуло 50 літ від заложення товариства „Просвіти“. Перші загальні збори „Просвіти“ відбулися 8. грудня 1868 р. З першого виділу „Просвіти“ живе вже тільки Юліан Романчук.

Головний Виділ Тов-а „Просвіта“ готовився до святкового обходу 50-літнього ювілею, однак весні події рішили інакше.

Однак кождий Українець знає, чим було і є товариство „Просвіта“ для нашого національного розвитку. І хоч ювілейний обхід поки-що неможливий, то серце кожного Українця виповниться святочним настроєм.

До наших читачів!

Серед невиносимо важких відносин приходиться нам працювати. Ми дуже добре розуміли, коли приступали до видавництва, що видавання газети тепер не буде належати до річий легких та приємних і буде приготовані на всякі труднощі та перешкоди.

Та дійсність оказалась ще гірша, ніж ми думали. По двох числах „Вперед“ стрінула нас перша важка стріла. Вночі з 30. на 1. грудня розбито нам в друкарні готовий вже зложений склад 3. числа „Вперед“, а рівночасно дістали ми приказ друкувати нашу газету також латинським письмом. Поминаючи вже засадничий бік того розказу, назавис він нас на неймовірні матеріальні страсти.

Кольпортерів нашої газети переслідувано і навіть арештувано.

А при 8. числі прийшов новий розказ, що заважав видавати „Вперед“ через два дні!..

Та ми не упадемо духом! Се шире та сердечне прийняття, з яким стрінулося наше видавництво у всіх, і то не тільки у нашого громадянства, але й у польського та жидівського, додає нам сили до дальшої праці.

Чи за Львів?

Коли прислухаємося поодиноким голосам, які то тут, то там, відзиваються в польським суспільстві, то побачимо, що польські верховодяни прямо водять за ніс свій нарід.

Перед своїм народом деклямують про обону, про ратунок, про визволення міста Львова, ого польського Львова, тої перли в Ягайлон-

ській короні. Хочуть силоміць вперти віру в свій нарід, що Львів польський. Тимчасом після статистики з 6-го червня 1918 р. було у Львові 187.000 цивільного населення, а з того припадає на Поляків ледви коло 101.000, а решта коло 25.000 Українців, 59.000 Жидів і поверх 2.000 осіб інших народностей. Значить, Поляки мають заледви троха більше чим половину населення, а майже половина, себто 86.000 не є Поляками.

Українці ніколи не твердили й не твердять, що Львів є тепер український, а помимо того, що хоч Львів не є польський, все казали й кажуть, що Львів як громада з великою сумою Поляків, лишиться їм як автономна громада в Українській Народній Республіці.

І хоч самсю статистику не могли би доказати, що Львів є польським, вони помимо того ведуть війну о Львів. Ведуть війну, навіть хочби мали стягнути на себе негодування антану і Вільсона, на котрих вони так дуже все покликуються і хваляться, що антан прямо любить їх.

Ведуть війну мимо того, що Вільсон мав сказати, — коли вірити „Journal de Debats“, який цитує самі польські часописи, — що він дуже завіс в вірі в польську єдність, бо він думав, що в Польщі заведеться лад, а то місто ладу загнанувала повна анархія. Ведуть війну мимо того, що після донесень телеграфічного бюра Райтера англійський міністер закордонних справ проголосив заяву, в якій звертає увагу Поляків на те, що антан допоможе лише тим державам середньої Європи, котрі докажуть, що є спосібні завести лад і цивілізовані відносини.

Отже ізза Львова, який в сути річі не є польським в абсолютнім розумінні, не велиби вони братовійчій війни і не стягалиби негодування антану із закидами анархії і безладдя, не стягалиби тим більше, що не малиби на меті забрання східньої Галичини. Бо коли вони все й все цитують сему точку Вільсонової заяви про сотворення Польщі з частий країв з переважанням польським населенням (той цитат стрічається майже щодня в польських часописах), то певно їх заходи не йдуть аж так далеко, щоби забрати східню Галичину.

Про самуж історичність, нема що й слова тратити, бо Поляки, здається, вже самі не вірять в правосильність всяких історичностей. Отже о що їм ходить?

Ходить їм головню о Дрогобич і Борислав. Те зазначив головню „Kurjer Lwowski“ з дня 4. грудня 1918 с. р., помішуючи відозву до „Polaków Podkarpacia“. Там виразно сказано:

„Przemysł naftowy niezależnie od tego, kto jest chwilowym posiadaczem kopalń, jest własnością prawną narodu polskiego... Jeżeli to główne zajęcie naftowe przepadnie, to i kraj cały straci towar wymienny (naftę, benzynę, smary), za który może łatwiej otrzymać z zagranicy cukier, żelazo, tkaniny i inne towary“.

Подібні думки висловлюють поважніші Поляки, котрі між иншим кажуть, що не о Львів їм ходить, але о Дрогобич і Борислав. Самогж Дрогобича й Борислава жадати не можуть, бо се булоби дивоглядним. Зате, опираючись на польськість Львова, можна одержати його а з ним частину Галичини, яка буде містити в собі Дрогобич і Борислав.

Мавіть о велику посілість, о діччів не розходиться Полякам-панам, а о кількох міліонерів, о нафтарів. Не о польську ідею, а інтерес і то о інтерес одиниць, інтерес доробкевичів, а ти, польський народе, проливай свою кров, проливай кров свого сусіда, з котрим ти маєш жити цілі віки, і хочби ти мав стягнути на себе негодування цілого світа, то те все нічого, бо тим ушасливиш кількох масних панків.

Отже ти, Львове, маєш бути окупом інтересу одиниць, а не твєї польськості. За ціну твєї кроги й доброї слави має мати кількох всесильних золоту.

Гей, браття Славяне!

„Kurjer Lwowski“ подає: „Našinec“ доносить з Праги, що президенти міністрів республік чехословацької і полуднево-словенської Крамаж і Прібичевич виступлять енергично в обороні Поляків проти українського насильства у Львові. Ся акція (українська) малаби радше характер просвітний і економічний, чим народньо-політичний. Чехи і Словяне (?) осуджують українську беззглядність.

Чи ся нотатка львівської буржуазної часописі є правдива, сильно сумніваємося. Та пригадаємо тут одно місце з промови чеського посла Станека, з дня 9. вересня 1917 р., виголошеної на 36. засіданню XXII. сесії австрійського парламенту. Чеський посол Станек, звертаючися до польських послів, сказав:

„Польське королівство мусить прийняти один принцип: бути справедливим, а передівсім справедливим супроти славянських братів, проти своїх славянських співгромадян. І коли ті співгромадяни зажадають для себе права на самоозначення, то я апелюю до Поляків, щоби вони тут в палаті публічно заявили, що вони признають Українцям таке саме право, якого домагаються для себе. Апелюю до вас і кажу, що ніколи не є за пізно признати, що ви є свідомі того, що як ви самі хочете бути незалежними, то те саме належиться також другим“.

А югославянський посол д-р Равнігар, обговорюючи на тім самім засіданню пляни Німців і Австрійців створити польську державу з австрійським цісарем, як королем Польщі, за ціну прилучення цілої Галичини, отже також української часті до Польщі, закликав:

„Там в Берліні кинено Полякам українську кість. Я сумніваюся дуже, чи потрафите її стравити. Є певним, що така розязка українського питання містить в собі зародок постійних заворушень не лише для польської держави, але також для світового мира“.

Таке сказали чеський і югославянський послі ще в 1917 р. Польський людський посол Ян Стапінський, відповідаючи славянським послам, заявив:

Не можна від нас вимагати, щоби ми не бажали прилучення Галичини до Польщі. Але ми кажемо, що українські області, в котрих живе більшість Українців, мають прилучитися до України. Ми не хочемо мати в Польщі непокоїв, хочемо посвятитись нашій справі; маємо ще багато до діла й роботи“.

Уривки з розмов чеського, югославянського та польського посла подаємо в дослівнім перекладі зі стенографічного протоколу висше згаданого засідання австр. палати послів.

Такі річі про право на самоозначення українського народу говорили не якісь там пруські чи австрійські імперіялісти, але народні послі і патріоти чеський, югославянський, а навіть польський. Чи се, що ще рік тому назад подавано за святу правду — нині малоби називатися українською беззглядністю і насильством? Чи права льотки обовязували людей в 1917 р., а не обовязують їх в 1918?

Загранична політика України.

(Уваги.)

Питання заграничної політики відгравало в життю України аж до війни малу роль. На першому плані стояли завдання, які ставило перед нас внутрішнє політичне життя обох держав, в яких доводилося нам жити.

Війна покладає своє могутнє пятно на політичнє думання і діланню усього світа, а „українське питання“ по обох боках Збручу поставила на ґрунті міжнародних відносин.

Протягом чотирьох з горою літ, а особливо від воскресення України за Збручем було для нас злобою дня відношення до центральних держав. Вониж то з моментом переступлення границь України старалися усіма засобами спинювати закріплення й організацію української держави.

З розгромом Німеччини й Австрії відкрилася для держав антанті можливість впливати на розвиток подій на Сході Європи. Україна по обох боках Збручу дісталася у сферу впливу. Якби навіть не прийшло до військової окупації нашої території антантою, то антанта матиме безперечно можливість і силу заважити на дальшім розвитку нашої справи. Тож питання відносин антанті до України стануло на порядку дня — воно є нині головним для нас питанням міжнародної політики.

Як віднесуться до нас правительства Вашингтону, Лондону й Парижа і диктатор світа, Вільсон? Чого нам сподіватися від переможців у світовій боротьбі, з якими не стояли ми у війні, але яких колишній союзник, царська Росія був нашим смертельним ворогом?

Се пекучі питання. Відповідь на них і на найближші дні, з огляду на майбутній світовий мировий конгрес, має велике значіння.

Але ся відповідь покищо невідома. Поголоски й толки, приватні заяви, та голоси преси різних напрямків, се покищо одинокі жерела, не для серйозної відповіді, а для здогадів і припущень. До того й сі жерела для нас тепер сливе недоступні. Все, що доходить до нас, є відорване, случайне й неповне. Помимо всього нам можна й треба шукати відповіді на отсе пекуче питання. І хоч не маємо досить підстав, щоби знати, яке є тепер офіційне становище правительства антанті, то маємо досить основ, щоби заявувати собі, що рішатиме про се становище. (— Кінець буде).

Воєнна ситуація.

Начальна Команда польських військ на східню Галичину оголошує комунікат з дня 7. грудня: Польські відділи прогнали неприятеля на схід від Винник. В полудневій стороні викинено неприятеля поза лінію Солонка мала та велика Оборощин. Польська група, що оперує від Руської Рави, прочистила терен аж по Угнів.

Польські газети подають: Арматні стріли, направлені з артилерійських позицій на Високім Замку і Цитаделі, непокоять людиність. З компетентної сторони пояснюють, що се артилерія тяжкого калібру, що бе на дальшу мету, а ті пункти навмисно вибрано з огляду на ліпшу обсервацію та корисніший успіх стрілів.

Що чувати нового?

Райтер доносить, що конференція міністрів антанту обговорювала продовження завершення зброї, яке здається буде продовжене. Таж конференція мала прийти до переконання, що мирова конференція пічнеться в Парижі з кінцем січня. Та не говорили про те нічого, коли в них пічнеться революція та про те, хто то властиво буде з ними конферувати, бо соціалістичні правительства нових європейських держав не конче похочують.

З Женеви доносять, що париське закордонне міністерство заявило офіційно, що нема ніяких перелон до того, щоби вже з кінцем с. м. підписати вступні умови мира. Видно мякнуть побідники і спішуться. Бо європейські побіджені заняті так перестройом свого державного ладу на новий демократичний, що навіть не мають часу думати про списання точок мира. А побідники бояться вже, що замість них буде хто инший говорити з побідженими — себто їх соціалісти.

Після донесень Райтера, Вільсон виїхав 4. грудня 1918 р. до Європи. — Не знати, чи взяв із собою 14 своїх точок, чи може лиши їх дома.

„Petit Parisien“ доносить з Лондону, що міністерська конференція Англії, Франції і Італії ухвалила одноголосно зажадати від Голандії видання ім Вільгельма II. Посол Маршан в голландській парламенті заявив, щоби попросити Вільгельма, нехай він виносить до Німеччини, щоби Голандія не мала ніяких непорозумінь з антаном ізза нього. Так, так! Доля льокатора була все прикрою.

З Дрезна доносять, що Рада Робітничая з Липська ухвалила одноголосно зажадати арештування Гінденбурга. Видно, що кожний Наполеон кінчить однаково.

„Głos Lubelski“ доносить, що в многих повітах утворилися „Селянські Ради“. І так в Замойським, Красноставським та Томашівським повіті селяне заняли кількадесят панських маєтків. В Грубішівським польські селяне разом з українськими переводили згідно поділ панської землі.

ФЕЙЛЕТОН

Грім.

Тихе, затишне село, немовби заспало. І люди тихі. Гнуть спину при праці на чужім та своїм поли без слова нарікання, жалю, чи надії. Хо-

дять сонні, і нема у них іскри життя, що виявляється у бажанню до чогось кращого, до поривів, до лету.

І нараз ударив грім та запалив хату. З крівлі на крівлю несло огнем. Гинула в огні праця поколінь. Ціле село стануло в огні й згоріло.

А люди гляділи зразу з острахом на пожар, опісля випростовували хребти, які десятиками літ гнули і немовби приковували до землі. І явилось у їх очах бажання до кращого життя, до поривів, до лету. Не спинили огню, але почали відбудовувати хати. Досі здавалось їм, що вони прикувані до чужої землі, що попри свою вони зневолені обробити чужу. Нині піклувалися тільки своєю землею і хатою. Росли хати, випростовувалися хребти, горіли очі. І виросло село, щезла сонність. Село веселе й люди горді, не ті самі, що раніше.

Ударив грім у наш край і запалив його в хвилі, коли люди були сонні та коли по волі і неволі робили на чужій землі. І сила грому будила сонних, протирала їм очі, кресала в них життя.

— Чи чуєте? — гремів грім. — Ваша хата горить і треба нову будувати! В кого очі заспані, нехай протирає! Хто орав чужу землю, нехай пильнує своєї! Хто гнув спину, нехай її випростовує!

А хто не в силі визбутися привычок, в кого нема надії та бажання до кращого життя, до поривів, до лету, хто не в силі стрясти з себе пята рабства, неволі і сорому — нехай кладеться в домовину й не спиняє нового життя. Бо ударив грім, бо стара хата згоріла, бо будуюмо нову, власну, ясну хату!

Так, вдарив грім!

К. С.

„Вперед, Вперед!“

Я ждав на ринку на свого товариша, який пішов до склепу за справунками.

„Вперед, Вперед!“ обивається о мої уха оклик малого хлопця-кольпортера. Я мимоволі глянув в сторону, звідки грімко розносився той оклик. Хлопчина, років може сім, зазято наклеює Українців, щоби купували свою газету. Пролетарська дитина. Лихо вбраний, чоботята повикривлювані, шапчина насунена на уха, перемерзлий, переступає з ноги на ногу, та все грімко викикує: „Вперед, Вперед!“ Сей і той купує газету. Один з цікавості, другий з патріотичного обов'язку, а ще инший, а тих найбільше — бере газету з сіяючими очима, бо дждався нарешті своєї, української робітничої газети.

„Вперед, Вперед!“
„A to co za gazeta? Dajno tu chlopce!“
Якась пані, багата й строїно одігана, золоті ланушки, годинник, перстені так і впадають тобі в очі. Лице вправді не інтелігентне, але за те її манери, її постава й поведіння — доробкевичівське. Певно жінка якогось „paskarz-a“, що на війні та на патріотизмі „доробився“ грубих тисячів.

Хлопчина подає їй газету.
„A szlak by was trafił, ściorwo chamski!“ — каже „пані“ чистою польською мовою. — „Je-szczeście nie rozdychali? Patrzcie na ludzi, co oni sy pozwalają! W polskim Lwowie po rusku gazety! Gdzie tu je jaki policaj!“

І далі верещала „пані“ культурною „лембергерською“ мовою.

А хлопчина обернувся до неї задом, та ще душе закричав: „Вперед, Вперед!“

І „Вперед“ купувала далі українська публіка, купували й деякі Поляки, купували й Жиди.

Мій товариш вийшов зі склепу і ми пішли далі. А голос хлопчини все ще ми чули, „Вперед, Вперед!“ розносився по місті та відбивався о грубі уха наших приятелів.

Чи знаєте ви, старші Українці та Українки, яку велику національну, суспільну та культурну роботу робить сей хлопчина, що розносить „Вперед“? А ви що робите, щоби ми далі йшли вперед?

НОВИНКИ.

— „Вперед“ завішений на два дні! З наказу Начальної Команди Військ Польських зістало видавництво „Впереду“ завішене на протяз двох днів. Число 8. „Впереду“, з датою: субота дня 7. грудня, вийшло в п'ятницю пополудни, однак лише мала частина накладу розійшлася в місті. Друкування більшої частини накладу припинено. Сьогодні, по двох днях перерви, видаємо нове число.

— Горожани Райцес і Брайтер іменувані українськими державними секретарями. Горожанин Райцес іменуваний держ. секретар торгівлі та промислу, а горожанин Брайтер секр. шляхів. Доносить про се „Tagblatt“ за „Morgenzeitung“.

— Жидівська Національна Рада уконституовалася у Львові. До Ради належать отсі партії: соціалдемократи, поалей-сіоністи, сіоністи та консервативна партія.

— Укр. правительство до антану. „Nowy Dziennik“ доносить, що нове українське правительство в Києві звернулося до антану з просьбою о поміч проти большевиків і утворення держави по думці основних думок Вільсона.

— До команди гарнізонного шпиталю! Дня 8. с. м. вивезено з гарнізонного шпиталю саля 112 хор. Віктора Буцуру, хоч був тяжко ранений і в горячі.

— „Німецька мирня“ — кличуть польські часописи, бо Ерденбергер, Німець, є командантом в Стрию. Так, се правда, що Ерденбергер є командантом в Стрию, але правда й те, що він Українець, радник суду в Зборові з перед війни. Ерденбергер Іван, роджений 1883 р. в Стрию, батько був машиністом, гімназіяльні студії покінчив в Стрию, правничі студії покінчив у Львові. Довгий час був членом виділів укр. товариств в Стрию а відтак перенісся яко судія до Зборова, де був до війни. В часі війни був поручником піхоти, а тепер є командантом в своїм ріднім Стрию.

— Панове Поляки! Не підюджуйте своїх горожан на німецьку кириню в Українців. Бо ваш власний нарід має ще більше таких імен, які ми, Українці, коли би були несовісними супроти свого народу і дурили його так як ви, могли би називати німецькою кириною. Віцепрезидент міста Львова Найман, президент міста Шталь, радний міста Рідель, провідник польської соц.-дем. партії Гавзнер, визначний артист Фішер, директор поліції Райнлендер, члени тимч. правл. комітету Левенгерц і Вайнфельд, герой-капітан Штарк, віцепрез. міста Шляйхер, лідери соціалістів Діамант, Ліберман і т. д., і т. д. без кінця. Чи ми коли надуживали довіря народу і підсували йому ті чесні назвиска як Німців?!

— Лад у східній Галичині є тепер позавидування тідний. Із дуже певного жерела довідуємося, що апровізація є понад сподівання гарна. Літер молока коштує тепер 50 сот.

— Зі Станіславава дістався сюди один урядник, який оповідає, що в місті і цілм повіті панує найкращий спокій і порядок. Людиність дуже вдоволена з управи комісарів, котрих сама собі вибрала. По всіх громадах утворені громадські узброєні сторожі, котрі удержують лад. Живности є досить, тай від місяця вона значно там подешевіла. Нарід шасливий, що з своєю волею дждався такого добра.

— „Правдиві“ інформації. „Morgenzeitung“ подає, що один приїзжий зі Львова Поляк доносить, що архикнязя Вільгельма Габсбурга Поляки у Львові повісили. А в „Zeit“ читаємо, що Вільгельм знаходиться в Коломиї, де є українським концертним урядником. Львівські польські газети писали знов, що Вільгельм стоїть на чолі українського війська!...

— На піддержання українського робітничого дневника зложили в останніх трох днях (в коронах): д-р С. Ш. 500, П. О. 10, Н. Н. 1, Евген Залуський 20, посол Будзиновський 20, дир. Пшепурський 20, Н. Н. 20, І. К. 20, О. Л. 50, Ів. М. 10, Т. С. 2, Н. Н. 8, полонені українські старшини 80, М. 10, Іван Ігнат 5, Н. Н. 10, Н. Н. 10, Балько 20, д-р Т. В. 2, Н. Н. 2, Антін Ок. 10, Н. Н. 2, Н. Н. 1, директор Пшепурський 20, М. 10, Андрій Білавецький 10, А. К. 20, Н. Н. 20, П. О. (по раз другий) 10, Олена Парашук 10, Іван Ігнат (по раз другий) 20, директор Пшепурський (по раз третій) 10, Антін Гладишовський 50, Ф. Ф. 60, П. В. 5, горожанка Ц. К. 10, XXI 21. Разом 1.109.

— Управа школи ім. Шашкевича при вулиці Скарбківській ч. 26. подає до відома, що наука зачнеється ві второк 10. грудня с. р. о годині дев'ятій рано.

Оголошення приймається по 1 короні за один пегітовий рядок. За зміст оголошень редакція не відповідає.

АДОЛЬФ ГОЛЬДЕНБЕРГ, Заліщани, всі здорові. Швидко в дома. — Вроня.

ГЕРШ ЕНІ ЕЛЬМАН, Стрий, Словацького 15. Повідомиємо, що живемо і здорові. Просимо знайомих повідомити. — Олена і Борух Енгельман.

В. О. ЦЕГЕЛЬСЬКОГО в КАМІНЦІ СТР. прому занятися ласкаво моїм домом і дитиною, подяшеною там без опіки. Поверну, скоро буде можливо. — Іншінер Згорякевич. 1-8

ФОТОГРАФА РЕЙСА в ВРОДАХ просимо повідомити, що Генрик Фридерик і Агнес є здорові. Все в порядку 1-8

Всіх лінарських наук

Д-р Іван Куровець

ординує

у Львові, вулиця Вірменська ч. 3. II. поверх. Інсталяційний заклад для газу й водопроводів

Артур Болек,

у Львові, вулиця Жовківська ч. 73.

Приймає всякі репарації.